

Från lantbruk – till älskat stugområde.

I år firar Körnstorps samfällighetsförening 40 år och vissa av stugägarna har varit med ända sedan starten.

Här är några röster om Körnstorps gård, om åren som gått – och som rymt både vattenstrul, en hockeylegendar och en kräftfångst på 13 tjog.

Tänk dig att du svänger in på Krampanvägen från 223:an. Efter en knapp kilometer står en mjölkpall vid en infart. Inga träd skymmer ännu sikten mot Körnstorps gård. Den ligger vackert på kullen där uppe till vänster och omges av ängar och åkrar. Några kor och ett par hästar går och betar. Det är 1949 och bonden Albert Fred som drivit lantbruket sedan början av 30-talet har hunnit bli 74 år. Han har just överlåtit skötseln till äldste sonen Helge, som arrenderar av föräldrarna Albert och Augusta.

Hårt jobb varvades med dans

Varje sommar i skördetid är det många som kommer till gården för att hjälpa till. En av dem är Alberts och Augustas sonson Klas, som i dag är 73 år.

- Jag var ute hos farfar och farmor på somrarna och hjälpte till med skörden under hela min skoltid, säger han.

Potatisplockningen avskydde han – höbärgningen var desto roligare. Det absolut bästa var dock umgänget med de jämnåriga kusinerna som han fortfarande har en nära kontakt med. Och trots att skördearbetet ofta var tungt fanns det tid för nöjen också.

- Så fort någon fyllde år skulle det ordnas dans i magasinet, det blev mycket danser genom åren, säger Klas och tillägger att hans föräldrar även hade sin bröllopsfest där en gång i tiden.

Under 50- och 60-talen var det alltså sonen Helge som skötte driften.

- När han tog över gjordes lillstugan om så att farfar och farmor kunde flytta dit, berättar Klas.
- En annan av mina farbröder, som var ensamstående, bodde med dem, och en tredje farbror bodde på övervåningen i stora huset.

Jackpot i Marviken

När Klas farfar gick bort 1964 var det ingen av barnen som ville ta över lantbruket. Helge som arrenderat var snickare i grunden och han flyttade med sin familj till Södertälje.

- Mina andra farbröder flyttade till Laxne och i och med det såldes gården, berättar Klas.

Men innan det hände hann Klas med en sista fest på gården – och den minns han väl.

- Det var sista gången vi grabbar var ute för att fiska kräftor, nere i Marviken fanns det riktigt ordentligt med kräftor på den tiden, och vi fick en fångst på 13 tjog.

Minns Körnstorp på 1930-talet

Klas kusin Maj-Britt Andersson är dotterdotter till Albert och Augusta. Vi träffar henne och dottern Kerstin i Maj-Britts trevliga lägenhet i Gnesta. Maj-Britt bjuder på kaffe och hembakt. Hon föddes 1930 och minns tiden redan vid mitten av 1930-talet. Albert och Augusta hade köpt Körnstorp av Åkers Styckebruk 1933 efter att ha bott på gården sedan 1930. De såg till att bygga ny loge, renovera ladugården samt att bygga ett nytt boningshus.

- Pappa var byggnadssnickare och jobbade åt den byggmästare som byggde de nya boningshusen på Körnstorps gård. Och då var det praktiskt att vi under ett par år på 30-talet bodde i det gamla boningshuset på gården i veckorna. På helgerna bodde vi i hemmet i Blacksta.

-Min mamma Elsa var född 1903 och näst äldst i syskonskaran som bestod av flickorna Ester och Elsa samt pojkarna Emil, Helge, Ragnar och Yngve. Ragnar och Yngve jobbade bland annat vid Krampans gård med att montera Moskvich-bilar, som kom i trälådor från Sovjet, berättar Maj-Britt.

Ett riktigt smultronställe

Jordbruket bestod av 6-7 kor, 2-3 hästar, grisar och höns. På åkrarna odlades potatis, höstsäd och vårsäd samt vall till hö. Liksom sin kusin Klas framhåller Maj-Britt de många glada festerna från alla åren de besökte Körnstorp. När någon fyllde år var det fest. Dansade gjorde man på magasinet.

-Mormor Augusta var skojfrisk mot oss barn och vi skojade tillbaka. Ibland vågade vi skoja med morfar också.

-Det fanns otroligt med smultron ner mot sjön. Jag vet en midsommarhelg i slutet av 30-talet, vi plockade så att det räckte till efterrätt hela helgen för över tio personer.

-Ja, oj vad mycket smultron vi plockade där, säger Kerstin, född på 50-talet. Hon tillbringade många somrar som barn på gården.

67 tomter planerades

Mycket har hänt sedan dess. Helge och hans fru Sonja flyttade som nämnts från gården i samband med att gården och tillhörande mark såldes. Tomtaktiebolaget Jaco köpte området. 1965 beslöt dåvarande Daga kommun att upprätta byggnadsplan för fritidsbebyggelse och ett förslag togs fram 1969, med 67 tomter. Det ändrades senare till 61 tomter när byggnadsplanen antogs en bit in på 1970-talet. Marken styckades av, nya vägar drogs och stugområdet började ta form. Området gränsade dock inte till 223:an så genom ett särskilt beslut om markbyte fick Stamvägen anslutning till 223:an.

På våren 1973 annonserades det i tidningarna om försäljning av stugtomter i området. De billigaste tomterna såldes av Tomt AB Jaco för 18 000 kronor – de dyraste för drygt 40 000 kronor. Ett år senare kallade bolaget till ett konstituerande sammanträde för att bilda en tomtägarförening i Körnstorp. Mötet hölls den 25 maj 1974. Året därpå ombildades tomtägarföreningen till Körnstorps samfällighetsförening. Det skedde på en stämma den 14 mars 1975. I juni 1974 beslutade länsstyrelsen i Södermanlands län att inrätta naturreservatet i området.

Byggde huset själv med lokalt virke

- Vi var på den första visningen våren 1973, en lördag. Det var vi och 10-15 andra. Vi blev skjutsade runt på området och fick se tomterna, berättar Mats Jaxgård, 71.

Han och hustrun Kerstin fastnade för en hörntomt på Askstigen. De behövde inte lång betänketid, bara två dagar och sen hade de bestämt sig.

Och det har de inte ångrat, de tillbringar fortfarande hela somrarna i Körnstorp.

- Vi byggde huset själv med virke som vi beställde av bönder på andra sidan sjön, det var nästan gratis på den tiden. Och vi tog till och med vara på en del av träden från vår egen tomt, berättar Mats.

Han och Kerstin byggde först ett mindre hus på 25 kvadrat och det stod klart inom ett år. Sju år senare byggde de ut och deras kastanjebruna stuga är nu på totalt 75 kvadrat.

Härlig kamratskap bland nybyggarna

Karl Jonsson, 69, har också sin stuga på Askstigen och även han har varit med från den allra första tiden.

- Vi hade bestämt oss för att skaffa ett sommarställe och såg annonsen i tidningen. Vi hade min svärfar med oss ut och han sa direkt ”att den här tomten ska ni ha”.

Våren 1973 köpte de tomten – på hösten året därpå stod stugan på 52 kvadratmeter klar.

- Tomten köpte vi för 18 000 kronor och stugan kostade 30 000 kronor. Vi köpte en som vi fick halvt monterad och gjorde resten av arbetet själva, berättar Karl.

Det blev mycket jobb den där första sommaren och det var en speciell tid.

- Det var många stugor som byggdes samtidigt, vi som var där och jobbade blev ju polare, det var en fin stämning, berättar Karl Jonsson.

På den tiden fanns det en Ica-affär i Laxne där man kunde hitta det mesta man behövde.

- Det var två syskon som drev butiken och var det något man saknade så kunde man bara säga till så tog de hem det till dagen efter. Det var en riktigt bra affär, säger Karl.

Konflikter om vattenförsörjningen

Men allt var inte frid och fröjd den första tiden – och vattenproblem var den främsta orsaken.

- Det var meningen att det skulle bli vintervatten på området men sen blev det för kostsamt så det blev bara sommarvatten. Och det blev ganska mycket diskussioner och bråk innan man till slut beslutade att ordna året runt-vatten, minns Karl och tillägger:

- Och på slutet av 80-talet var det en stor diskussion om föreningen skulle borra brunn eftersom de grävda brunnarna som fanns inte höll måttet och gjorde att det var vattenransonering varje sommar. Brunnen som sedan borrades på 90-talet är den som fortfarande används.

Nu är vattendiskussionerna ett minne blott. Karl Jonsson har med åren byggt ut stugan som numera är 80 kvadratmeter stor - och han trivs fortfarande lika bra. Främst är det lugnet han uppskattar med Körnstorp.

Till vardags bor han på Lilla Essingen med motorvägen utanför fönstret.

- Det är väldigt rogivande att komma hit ut, det är så lugnt och tyst, säger han.

Så löstes vattenfrågan

-Det var bland annat min man Sven som kom på hur vi tekniskt skulle lösa dricksvattenförsörjningen när det blev ont om vatten i brunnen.

Det säger Birgitta Hägglund, 79, fritidsboende fram till år 2000 och därefter fastboende fram till 2012. Nu är hon åter fritidsboende.

- Sven var processtekniker på ett mejeri och genomförde att vatten från Marviken skulle pumpas upp till gårdet intill gården för att därefter filtreras i sandjorden till brunnen. Det krävde en hel del nya installationer. Men det gör att vi klarat att få dricksvatten i kranarna även under torra somrar – något som inte alla fritidsområden kan.

VM-hjälte fixade fotbollsmålen

En annan som öser fina omdömen över Körnstorp är en riktig hockeylegendar – nämligen Anders Eldebrink, 53, svensk mästare med Södertälje SK 1985 och världsmästare med Tre Kronor 1987.

- Vi hade stuga i området mellan 1981 och 1991. När vi köpte var jag proffs i Vancouver och vi ville ha ett ställe att bo på under somrarna, berättar han.

- Det är ett fint område med fantastiska sjöar, fin natur och fin badplats för barnen. Vi hade en kanot nere vid sjön och var ute och paddlade mycket och vi hade en roddbåt också, säger han. När han flyttade hem till Sverige igen bodde han och familjen först i ett radhus i Södertälje – men sen köpte de en villa i Mariefred där de fortfarande bor kvar.

- Då blev det lite för nära att ha sommarställe i Körnstorp, och jag kände att jag inte riktigt hann med. Det var därför vi sålde, även om det tog emot att göra det, säger han.

Men innan han sålde hann han sätta upp de två fotbollsmålen som fortfarande står på allmänningen nedanför föreningsstugan.

- Det var några gamla mål som stod i Södertälje och som jag tror att jag fick gratis. Det blev en del fotbollsmatcher i Körnstorp när jag hade polarna där, det var kul, berättar Anders.

Kör förbi ibland: ”Ett litet paradiset”

Anders åker fortfarande förbi området ibland och tittar hur det har förändrats.

- Jag har många fina minnen därifrån och senast förra året svängde jag förbi där. Det har hänt en hel del, inte minst med naturen. Småtallarna vid infarten är inte så små längre, de är ju jättestora numera, säger han.

Men han tycker fortfarande att området är lika fint.

- Det är ett litet paradiset, ett fint område där folk trivs, avslutar han.

/Åke Zettermark, textansvarig